

PAGRĪŽUVĒ DVARA ANSAMBLIS

ŽELVĪTĒ DANGUOLĒ
SUNGAILIENĒS LORETAS PORTĒGRAPĒJĒS

Vos pēnkē kēluometrā i vakarus nu Tītuvienu – Pagrīžuvīs, katrou daugiausē garsēn dvara suodība. Kalbininkā saka, ka gīvenvietēs pavadēnēms īr kēlēs nu Grīžuvuos opelē pavadēnēma.

Če, Pagrīžuvē romantēnē stīliaus rūmūs, katrēi pastatītē 1858–1859 metās pagal vietēnē arkitekta Rimgailas Fulgeta pruojekta, jau daug metu dēinas leid gīvenēma nuskriaustē, lēguotē, savī apšētarnautē negalintis, medicīnas darbuotuoju priveizamē žmuonis.

Šēndēin tam dvara ansamblīou, kāp ēr anamē gīvenontēms žmuonēms, ne pats gerīausis laiks. Pastats īšlēka, bet onkstesnē anuo žavesē nebie. Keistā šaltē ēr nīkē tēi rūmā šēndēin atruoda, kāp ēr cēntrēnē parka aikštīe, anuos vēdurīe stuovinti vazē. Ne tēik daug ligo ēr rēktom, ka anēi viel spīndietom, bet dabartēnē pastata šēimininkā pīningū, katrū rēk, ka naujē atgīmtom aplīnkou rūmus esous parks ēr patīs rūmā soksombietom, netor.

Nedēdēlis tas pastats, bet specelīstus sava arkitektūro ons trauk. Puīkī rūmu priekēnē posē. Pastata kairējemē sparnē nu pat pradiū bova triaukštīs buokštīs, dešēnējemē – vēina aukšta priestats. Užpaikalēnis vēina aukšta rūmu fasads bova kukliesnīs.

XVIII omžīaus pabaiguo Pagrīžuvē dvars priklausē dēdēkamš Šemetuoms, īš katrū dvars perejē Pšeciševskīu šēimuos nuosavībē. XIX a. pradiuo dvara šēimininks bova Raseiniu maršalka Pšeciševskīs Aduoms. Uns Pagrīžuvē valda perdavē sava sūnou Jaruonīmou, katros če, Grīžuvuos opelē dešēnējeme krontē, kor dēdēlē gražos reljefs, ēr pastatē līgī šiuol tebstuovintius rūmus. Tou laiko anēi bova vēina aukšta. Ēlgā Pšeciševskīs Jaruonīms če nešēimininkava, nes už dalīvavēma 1863 metu sokēlēmē cara valdē anuo ēštrīemē i Tomska gōbernējē. Dvars tou laiko bova sekvestrouts. Laikēnā kelīs metus anamē gīvena ne sava nuoro rūmus nosēpēr-kēs rusos Hristianovičē Aleksēndra. 1878 m. dvara īspērka Riuomerīs Ēžēduorios (1843–1910). XX omžīaus pradiuo bova prīstatīts ontrāsīs rūmu aukštīs. Riuomerīu gēmēnē dvars priklausē līgī pat Pērmuojē pasaulēnē kara pabaiguos. Tou laiko če bova sokaupta nemažā dailīnīku Alfreda ēr Edvarda Riuomerīu sokortū šēimuos nariū portretu. Riuomerē toriejē daug vertīngu, gražiū senuovēniū baldū, sēdabrīniū, porcelīanīniū indu rinkēniū, vazīu, kēlēmu, Vīenas laīkruodīu. Garsi tās laīkās bova ēr turtinga Pagīžuvē dvara bēbliuoteka – Riuomerē bova sokauptē kelīs tūkstontīus tuomu klāsēkēnēs ēr īstūorēnēs literatūras knīngu. Par Pērmoujī pasaulīnī kara Pagrīžuvīs bova atsēdūrēs ont fronta lēnējēs, tad dvars stēprē nokēntīejē. Tumet par gaisra sodegē nemažā ēr spauduos leidēniū.

Pu Pērmuojē pasaulēnē kara rūmā bova naciūonalizoutē ēr per-doutē tievams jezūitams. Pagrīžuvīe kurī laika veikē anū vīenuolīns, 1929 m. Pagrīžuvē dvarē bova īkorts jezūitu naujuokīns.

Sovīetmetīs stēprē pakuoregava Pgrīžuvē gīvenēma. Nu 1951 m. rūmūs veikē Respublikēnē plautīu tuberkulīuozēnē sanatūorējē. Dabar če – neigalīū žmuoniū pensīonats.

Vēs dar nauduojemē ēr jau grīuvīesēs vērtē Pagrīžuvē klestīejēma laīkū līudēnīnkās bovē dvara pastatā

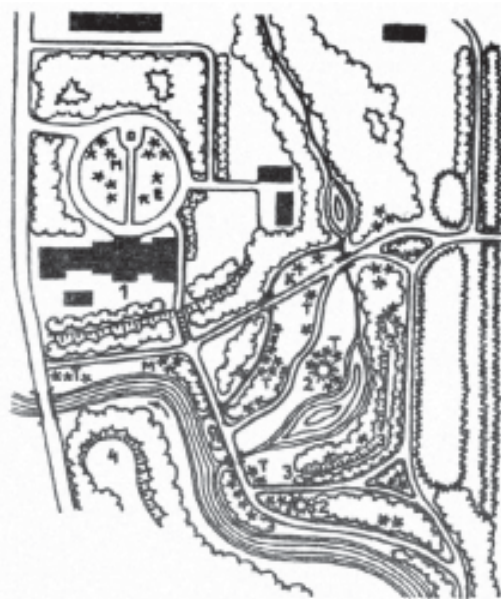

Pagrižuvē dvara suodība 2010 m. pavasari

Pagrižuvē dvara rūmā tarpukarē Lietuvos metās, ka pastats priklausē vienuolems jezuitams

Pagrižuvīs onkstiau kuožnam atvīkosem ēr če gīvenontem širdi gluostē sava mēšrio anglēška stiliaus 35 ha dēdoma parko, katros bova suformouts 1840–1863 metās pagal tuo patēis arkitekta, katros pruojektava ēr rūmus – F. Rimgailas, pruojekta. Parks irēngts unt dvijū terasū: vēršotēnie – pri rūmu, ēr apatēnie – pri pat par dvara terētuorējē vingioujintē Blikēs opelioka. Parkē XX omžiaus pradiuo auga daug gieliū, dekuoratīviniū krūmu. Iš tuo išlēka mažā kas. Tēp ka tuo parka gruožību, ka dā ē neapsiautē vēsas upiu pakrontēs žaloma, nedēdlē bepamatīsi. Solaukiejē, sosēlējē retē augalā so savaimē augontēs medēs, krūmās ēr tik iš cēntrēnēs rūmu posēs esonti dēdliausē aikštē (parka parteris) mums ba žuo-

Pagrižuvē dvara suodības plans

diu pasakuo aple dēdinga tū rūmu praeiti, daug i tou dvara ansambli liešū investavusius dēdēkus, ēlga laika če bovusi vēina iš tuo krašta kultūras žēdēniū.

Iš iki mūsa dēinū išlēkusiu dvara pastatū svarbiausis praėjusiu dēinū liudininks – dvara rūmā. Vēsē kētē statēnē jau sonikē arba bēng sava dēinas. Bet, ka jau ēr griuviesēs pavērtē ūkēnē pastatā vēs dar daug kou gal papasakuotē – ēr aple platius bovusiu šeimninku užmuojus, ēr aple anū tortus, tū laikū statības teknuoluogējēs, aukšta darbū kuokibē.